

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

7. søndag i treenighetstiden – 12.juli 2015

Prekentekest: Luk 19:1-10

Lesetekst I: Ord 30:7-9

Lesetekst II: 1 Tim 6:17-19

Sakkeus

Når du forbereder denne søndagens preken er det juli og forhåpentligvis sol og sommer. Det er det ikke i teksten. Der er det Nisan måned og våren har kommet. Jesus og disiplene er på vei til Jerusalem og påskefeiring. De er på en festreise. Men det skal bli en annerledes festfeiring enn vanlig. Og Jesus har ved flere anledninger varslet disiplene om det (jf. Luk 18:31-34).

Teksten om Sakkeus er en vakker tekst om Jesu store og overraskende nåde. Likevel skal vi ikke la den gode sommerstemningen friste oss til å gjøre dette til en allmennreligiøs kosefortelling. Det er sterke følelser i sving og et atskillig større drama enn vi kanskje liker å tro. Og påskens frelseshendelser **må** ligge som et nødvendig bakteppe.

Okkupasjon

I våre dager er det fort gjort at ordet okkupasjon nevnes samtidig med Jeriko. Og dette er jo en tekst som for noen kan bli en fristelse til å hoppe inn i dagens politiske diskusjon. Kirkens profetiske oppdrag innebærer å tale om slike ting også. Likevel har jeg mine motforestillinger mot å bruke denne teksten i politikens tjeneste. Ikke minst fordi konflikten mellom Israel og palestinerne er så sammensatt at faren for å tale urett er overhengende.

Når det er sagt, er det i det minste en sak som er åpenbar i denne teksten. Sakkeus er toller. Han står til disposisjon for de romerske okkupantene. Det er forståelig at folk hater Sakkeus. Og det er forståelig at de reagerer på at Jesus tar inn hos ham. Jesus spiser tross alt hos ham. Og måltidet har en sterk symbolkraft i Midtøsten. Jesus viser kjærlighet i en sammenheng der kjærligheten er uønsket.

Dette er en side ved Jesus mange har erfart. Når det kommer til forholdet mellom israelere og palestinere er det verdt å nevne *Bridgebuilders*, som blant annet Israelsmisjonen er sterkt involvert i. Her opplever man hvordan Jesus kan bryte ned hat og uforsonlighet og skape fellesskap på tvers av konfliktens skillelinjer.

Det lave

Jeriko er verdens lavestliggende by, 260 m.u.h. Ned hit, til det laveste av det lave kommer Jesus. Og han vil møte en lav mann. Og når Jesus møter ham, er hans første ord «kom ned». Sakkeus skynder seg ned. Han er sett av ham som ser i det lave (Sal 113:5-8; Jes 57:15).

I vers 5 sier Jesus at «i dag må jeg ta inn hos deg». Dette «må jeg» er på grunnteksten et uttrykk som kan oversettes med «det er nødvendig at». Riktignok er dette en ganske vanlig gresk grammatisk konstruksjon, men den er likevel verd å merke seg. Det trenger ikke være et hovedpoeng, men det er likevel et poeng. Det var nødvendig for Jesus å ta inn hos Sakkeus. Akkurat som det i Joh 4 var nødvendig for Jesus å dra via Samaria og Sykars brønn.

I vers 9-10 forklarer Jesus hva som har skjedd. Og han bruker sterke ord. Det er frelse som har

kommet til Sakkeus. Sakkeus er ikke bare en stakkar som Jesus på en særlig fin måte har gitt oppmerksomhet og menneskeverd. Han var en bortkommen og er nå frelst. Han var som sauene, mynten og sønnen i Luk 15. Vi skal også merke oss at ordet «bortkommen» også bærer i seg betydningen ødelagt, gått til grunne.

Det handler om de to grupper mennesker vi møter i Salme 1 – de som blir stående i dommen og de som går til grunne. Det er et stort drama som har utspilt seg i Jeriko. En mann har gått over fra mørkets rike til lysets rike. Jesu vei til Jerusalem har i sannhet blitt en festreise.

Forvandling

Ordet Jeriko er avledet av det hebraiske ordet «måne». Antakeligvis skyldes navnet at Jeriko i gammel tid var et senter for månedyrkelse. Sakkeus har også dyrket en annen «gud», nemlig den personifiserte rikdom, Mammon. Tolleryrket kunne være lønnsomt ved at man gjerne krevde inn litt ekstra som provisjon. Sakkeus har tydeligvis benyttet seg av dette for han var «svært rik».

Møtet med Jesus forandrer Sakkeus fullstendig. Halvparten vil han nå gi til de fattige, og i tillegg tar han Moseloven i betraktning og lover å gi fire ganger tilbake det han har presset av noen (jf. 2 Mos 22:1).

Vi får aldri vite hva de snakket om der inne. Det eneste vi får vite er hva folkemengden snakket om i mellomtiden.

Kanskje skal vi la det bli til ettertanke. Som i fortellingen om de to sønnene i Luk 15 er det noen som står utenfor festen og irriterer seg. Jesu oppsøkende nåde kan være irriterende. Jesus har det nemlig med å oppsøke mennesker vi ikke vil han skal oppsøke.

De andre tekstene

Teksten fra det gamle testamentet er hentet fra Ord 30:7-9 og inneholder en bønn om å ha akkurat nok. Bønnen tar på alvor det faktum at Gud ofte blir overflødig der overfloden er stor. Og der Gud blir borte, får uretten rom, akkurat som hos Sakkeus. Leseteksten fra 1 Tim 6:17-19 inneholder en formaning mot å sette sitt håp til rikdommen. I stedet skal man la livet preges av gavmildhet og vilje til å dele. Det gir en skatt i himmelen.

Salmer

- Jeg vil heller ha Jesus, enn riker og land

Knut Kåre Kirkholm

Teolog og høgskolelektor ved Fjellhaug internasjonale Høgskole (NLM) og redaktør i magasinet Fast Grunn.

kkirkholm@fjellhaug.no